

SPRZECIW SUMIENIA W PRAKTYCE PIEŁĘGNIARKI I POŁOŻNEJ. ANALIZA ROZWIĄZAŃ POLSKICH I WYBRANYCH ROZWIĄZAŃ EUROPEJSKICH

Celem artykułu jest przedstawienie dyskusji krajowych i europejskich dotyczących klauzuli sumienia w praktyce pielęgniarstwa i położnej wraz z analizą problemów, jakie mogą towarzyszyć aplikacji tej regulacji do realiów klinicznych.

Kategoria klauzuli sumienia w praktyce medycznej jest definiowana jako specjalna etyczno-prawna regulacja, która daje m.in. pielęgniarce/położnej prawo odmowy wykonywania zabiegów, które są sprzeczne z uznawanym przez nie systemem wartości. Główny problem podnoszony w dyskusji nad wykorzystaniem klauzuli sumienia w warunkach klinicznych jest sytuacja kolizji dwóch istotnych praw człowieka: prawa wolności sumienia personelu medycznego i prawa pacjenta do legalnych w jego kraju procedur medycznych.

Podkreśla się dość powszechnie, że choć prawo do sprzeciwu sumienia pielęgniarce/położnej czy lekarzy jest akceptowane to nie ma ono charakteru absolutnego. Nie można się do niego odwołać w sytuacji nagłej, kiedy występuje zagrożenie życia lub zdrowia pacjenta. Regulacje deontologiczno-prawne w państwach Europy podają podobne warunki, jakie muszą zostać spełnione, aby pielęgniarka mogła skorzystać z tego prawa. Mimo to, praktyka klauzuli sumienia w warunkach klinicznych nie jest wolna od problemów.

Słowa kluczowe: sprzeciw sumienia, praktyka pielęgniarstwa, etyka pielęgniarstwa

CONSCIENTIOUS OBJECTION IN THE PRACTICE OF NURSES AND MIDWIVES. ANALYSIS OF POLISH AND SELECTED EUROPEAN SOLUTIONS

The aim of this article is to present national and European discussions on the conscience clause in the practice of nurse and midwife, together with the analysis of the problems which are associated with application of this regulation to the clinical realities.

The conscientious clause in medical practice can be defined as a kind of special ethical and legal regulation which gives nurses/midwives right to object to actively perform certain medical procedures which are against their personal system of values. The main issue underlined in the discussion regarding practising conscientious objection in the clinical setting is the collision of two human rights: the right to conscientious objection of medical personnel and the right of patients to specific medical procedures which are legal in their country.

However, it is emphasized that eventhough the right to the conscientious objection in nurses/midwives or phisicians practice is widely accepted it is not absolute and this regulation can not be used in cases of danger to life or serious damage to the health of the patient. Deontological and legal regulations in Europe indicate similar conditions which have to be fulfilled if nurse wants to use this right. Nevertheless, application this regulation to the clinical reality is not free of problems.

Keywords: conscientious objection, nursing practice, nursing ethics